

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS
PAŽYMA
DĖL 2014–2020 M. VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO 2019 M. I KETVIRTĮ IR LĖŠŲ
PERSKIRSTYMO**

2019-05-31 Nr. NV-1517

Vilnius

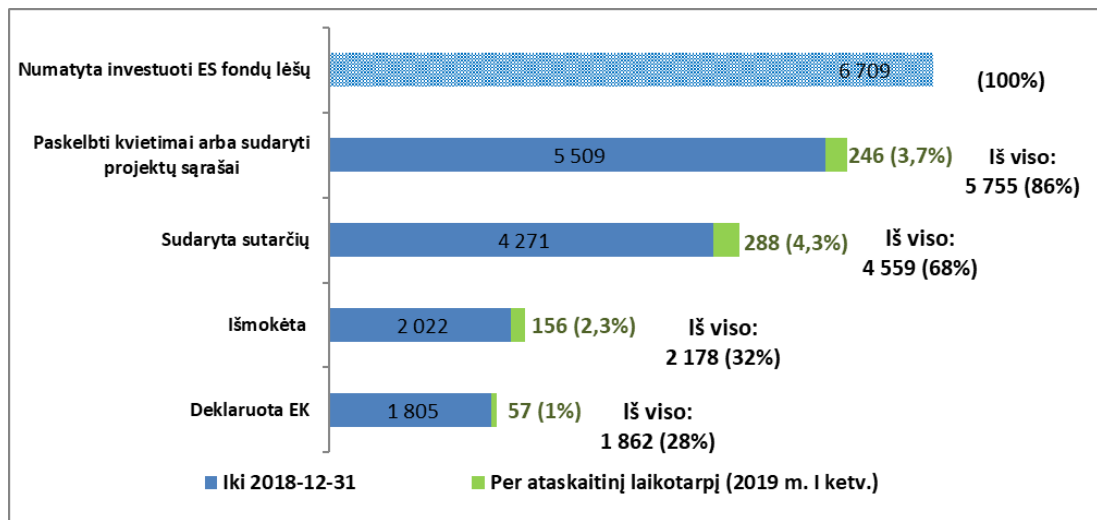
Ataskaitos teikėjas: Finansų ministerija.

Atskaitos tikslas: 1) pristatyti ES investicinių fondų 2014–2020 m. veiksmų programos (toliau – veiksmų programa) įgyvendinimo būklę iki 2019-03-31 2) pateikti pasiūlymus dėl lėšų perskirstymo tarp ministerijų ir priemonių, siekiant efektyvesnio veiksmų programos lėšų panaudojimo laiku.

I. Veiksmų programos įgyvendinimo būklė:

Nuo veiksmų programos įgyvendinimo pradžios sudaryta sutarčių už **4,6 mlrd. eurų (68 proc.)** ES fondų lėšų. Per 2019 metų I ketvirtį sudarytų sutarčių suma (ES fondų lėšos) padidėjo 4 proc. Padidėjo ir paskelbtų kvietimų bei sudarytų projektų sąrašų suma, iki 2019 m. I ketvirčio pabaigos minėta suma sudarė **5,7 mlrd. eurų (86 proc.)** ES fondų lėšų. Per pirmą šių metų ketvirtį išmokėtų lėšų suma padidėjo 2 proc., ir sudaro **2,2 mlrd. eurų (32 proc.)**. EK iš viso deklaruota **1,86 mlrd. eurų (28 proc.)** ES fondų lėšų.

Lietuva pagal ES išmokėtas Lietuvai lėšas (30 proc. nuo 2014–2020 m. Lietuvai skirto finansavimo) užima 9-ąją vietą tarp visų šalių narių ir viršija ES vidurkį, kuris yra 27 proc.

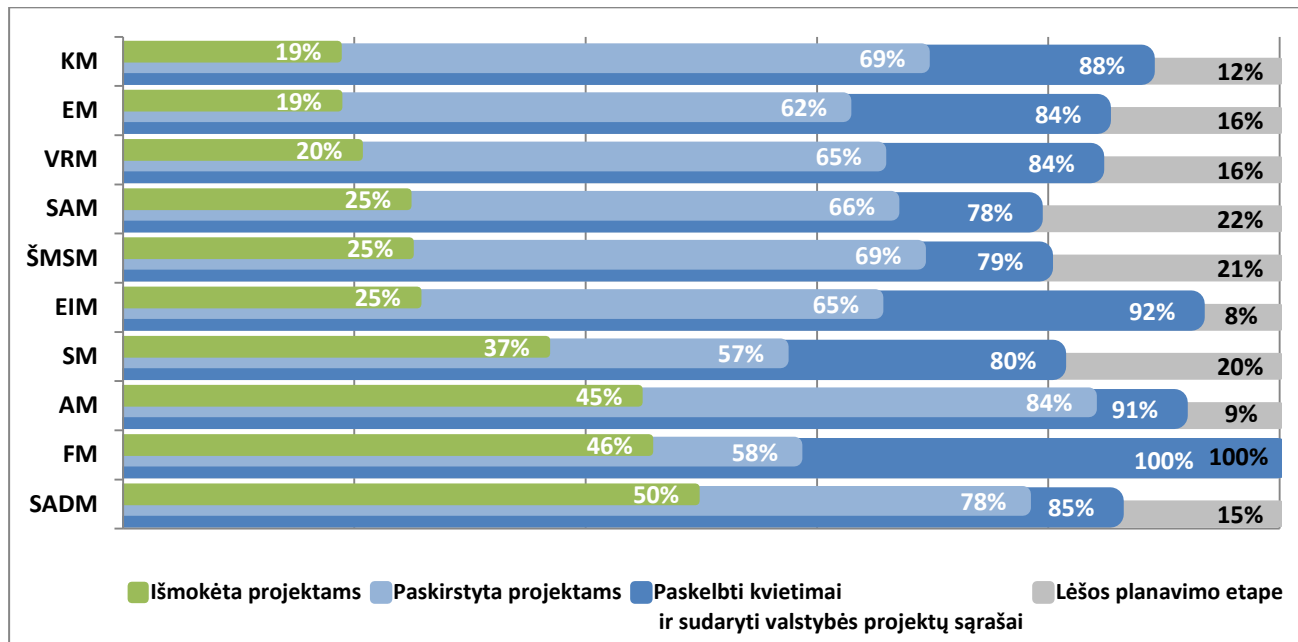
Per 2019 m. I ketv. pažymėtini šie svarbiausi pasiekimai:

- Paskelbtas kvietimas teikti paraiškas pagal naują vandentvarkos priemonę, kuri bus įgyvendinama derinant grąžinamąją subsidiją su Vandentvarkos fondo paskolomis. Pagal šią priemonę finansuojamas centralizuotųjų nuotekų surinkimo sistemų įrengimas ir (arba) nuotekų išleidimo tinklų tiesimas aglomeracijose, turinčiose daugiau kaip 2 000 gyventojų.
- Plečiant finansinių priemonių įgyvendinimą į naują, susisiektą sritį, vasario 25 d. gauta paraiška dėl priemonės „Ko-investicinis fondas susisiektumui“ įgyvendinimo. Gegužės 6 d. pasirašyta sutartis.
- Transporto srityje suplanuota ir į valstybės projektų sąrašus įtraukta projektų už 32 mln. eurų: dinaminis eismo valdymas Via Baltica kelyje ir IXB transporto koridoriuje (12,3 mln. eurų), kelio Vilnius-Kaunas-Klaipėda rekonstrukcija bei saugaus eismo priemonių diegimas (18,4 mln. eurų) ir kt.;
- Kovo mėn. pateikta 19 mln. eurų vertės projekto „Kokybės krepšelis“ paraiška. Projektu bus siekiama pagerinti mokinių ugdymo pasiekimus skatinant pokyčius švietimo įstaigų veikloje visose 60 savivaldybių;
- Kovo mėn. Energetikos ministerijos iniciatyva vyko viešos diskusijos, kurių metu su įvairiomis visuomenės grupėmis aptarta nauja žaliosios energetikos plėtros forma – atsinaujinančios energijos bendrijos (toliau – AEB). Diskusijų metu surinktos pastabos ir pasiūlymai bus panaudoti kuriant tokias bendrijas bei jų veiklą reglamentuojančius teisės aktus. AEB priklausančiose jėgainėse pagamintą energiją vartotų vietos gyventojai, o atliekamą – parduotų elektros energijos biržoje ar kitiems vartotojams, pavyzdžiui, vietos verslui. Gautas pajamas AEB nariai galėtų panaudoti bendruomenės tikslams.

2019 m. asignavimų naudojimas ir ministerijų pažanga.

2019 m. biudžete numatyta investuoti 1,2 mlrd. eurų ES fondų lėšų. Per pirmus tris šių metų mėnesius investuota 156 mln. ES fondų lėšų (**13 proc.** plano), planuota investuoti 242 mln. eurų (**20 proc.** 2019 m. asignavimų

plano). Vertinant 2019 m. I ketv. planų vykdymą, pažymėtina, kad mažiausiai per pirmus tris mėnesius planuotų ES lėšų investuota Vidaus reikalų ministerijos (40 proc.), Kultūros ministerijos (42 proc.) ir Aplinkos ministerijos (45 proc.) administruojamose priemonėse. Taip pat pastebėtina, kad kai kurios ministerijos atsilieka ne tik ketvirčio, ar vienerių metų laikotarpyje, tačiau viso programavimo periodo kontekste: **Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija ir Susisiekimo ministerija nesusplanavusios penktadalio joms skirtų lėšų, Susisiekimo ministerija ir sutarčių yra pasirašiusi mažiausiai.** Tai indikuoja riziką, kad atsižvelgiant į didelę šios ministerijos administruojamų lėšų apimtį, lėšos gali likti nepanaudotos ir neįgyvendinti svarbūs projektai.

Situacijos analizė ir siūlymai dėl lėšų perskirstymo

Siūlymai mažinti prioritetui ar ministerijai skirtas ES fondų lėšas, teikiami remiantis šiais pagrindiniais kriterijais, t. y. tuomet kai ministerijos administruojamame prioritate ar jo dalyje:

- atsilieka nuo lėšų panaudojimo plano vykdymo, didelė rizika, kad nebus pasiekta 2019 m. reikšmė;
- sudarytų sąrašų ir (ar) paskelbtų kvietimų procentas sudaro mažiau nei visos veiksmų programos vidurkis (86 proc.);
- sudarytų sutarčių procentas sudaro mažiau nei visos veiksmų programos vidurkis (68 proc.);
- išmokėta ES lėšų mažiau nei visos veiksmų programos vidurkis (32 proc.).

Taip pat siūlant perskirstymus, buvo atsižvelgiama į tai, ar investicijos į konkrečią sritį yra strategiškai svarbios Lietuvai, ar joje būtina įgyvendinti Europos Tarybos ir/ ar EBPO rekomendacijas ir pan. Be to, buvo vertinamas planuojamų projektų parengtumas, esami likučiai priemonėse ir kt. veiksniai, galintys turėti įtakos priemonių įgyvendinimo spartai ir efektyvumui.

Siūlomi lėšų perskirstymai

Lėšos didinamos – 28 mln.

- Aplinkos ministerijai 5 prioritate – **11 mln.** eurų ERPF lėšų. Siekiant sumažinti Miesto nuotekų direktyvos pažeidimo mastą, investicijas būtina koncentruoti į nuotekų tinklų plėtrą tikslinėse taršos aglomeracijose. Atsižvelgiant į lėšų trūkumą finansuojant šią sritį, siūloma padidinti Aplinkos ministerijai skirtą 5 prioriteto finansavimą.
- Vidaus reikalų ministerijai 5 prioritate – **13,9 mln.** eurų ERPF lėšų. Atsižvelgiant į geriausių idėjų atrankos rezultatus, siūloma padidinti finansavimą, jas skiriant projektui „Gelbėjimo modulių įsigijimas“ (PAGD projektui).
- Sveikatos apsaugos ministerijai 8 prioritate – **3,1 mln.** eurų ERPF lėšų. Lėšos skiriamos projektui „Telemedicinos paslaugų, nuotolinių konsultacijų teikimas priėmimo-skubiosios pagalbos skyriuose“, atsižvelgiant į idėjų konkurso rezultatus.

Lėšos mažinamos – 28 mln.

- Energetikos ministerijai 4 prioritete – **16 mln.** eurų ERPF lėšų. Atsižvelgiant į tai, kad dalies elektros perdavimo ir gamtinių dujų skirstymo projektų (Litgrid ir Ambergrid) įgyvendinimo terminai nukelti iki 2020 m. ir vėliau, siūloma sumažinti Energetikos ministerijai skirtą 6 prioriteto finansavimą;
- Susisiekimo ministerijai 4 prioriteto – **5 mln.** eurų SaF lėšų. Vykdamas Veiksmų programos peržiūrą, Vyriausybė pritarė Finansų ministerijos siūlymui skirti 15 mln. eurų SaF lėšų Susisiekimo ministerijai finansinei priemonei susiekimo srityje finansuoti. Tačiau verslo finansavimo 2014–2020 m. ES fondų lėšomis išankstinio vertinimo atnaujinimo metu atliktos rinkos dalyvių apklausos parodė, kad rinkos trūkumas finansinei priemonei „Ko-investicinis fondas susisiekimui“ yra 10 mln. eurų (ne 15 mln. eurų).
- Susisiekimo ministerijai 6 prioritete – **6 mln.** eurų SaF lėšų. Susisiekimo ministerijos administruojamų priemonių projektų planavimas ir įgyvendinimas atsilieka nuo vidurkio. Atsižvelgiant į vėluojantį projektų planavimą ir neaiškų papildomų investicijų į intelektines transporto sistemas poreikį siūloma sumažinti finansavimą.
- Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai 7 prioritete – **1 mln.** eurų ERPF lėšų. Įgyvendinimui skirtą finansavimą. „Užimtumo tarnybos infrastruktūros kokybės ir prieinamumo gerinimas Vilniaus mieste“. parengtas projektas į valstybės projektų sąrašą įtrauktas už mažesnę sumą, nei buvo planuota (už 2,8 mln. eurų ES lėšų vietoj planuotų 3,8 mln. eurų ES lėšų).

Pasirengimas 2021–2027 m. periodui

Finansų ministerija kartu su kitomis ministerijomis pradėjo pasirengimą 2021–2027 metų finansiniam laikotarpiui. Praėjusiais metais pradėtas 14 viešosios politikos sričių vertinimas, kurį planuojama baigti šių metų birželio mėn. Šio vertinimo rezultatai toliau naudojami rengiant Nacionalinę pažangos programą ir 2021–2027 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų programą. Šiais metais pradėti rengti investicijų programos prioritetų aprašymai bei planuojama birželio mėn. pradėti neformalias derybas su Europos Komisija. Visą 2021–2027 m. Investicijų programos projektą planuojama parengti iki šių metų pabaigoje.

Taip pat siekiant laiku, t. y. nuo 2021 m. sausio 1 d., pradėti investicijas, turi būti įgyvendintos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento projekte nustatytos reikiamos sąlygos (angl. *enabling conditions*) ir jų įgyvendinimas suderintas su Europos Komisija. Reikiamas sąlygas sudaro strateginių dokumentų rinkinys, kuris turi įgyvendinti Europos Parlamento ir Tarybos reglamento projekte nustatytus kriterijus. Atsižvelgiant į tai, primygtinai siūlytina visoms ministerijoms skirti pakankamą dėmesį ir resursus minėtų sąlygų įgyvendinimui iki 2020 m. kovo 31 d.

Dalykinio vertinimo išvada

Siūlytina ataskaitą svarstyti Vyriausybės pasitarime ir pritarti Finansų ministerijos pasiūlymams, teikiama kartu su ataskaita.

Grupės patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė, tel. 8 706 63 750, el. p. sarune.navickaite@lr.lt